**Nr. 8.** **Warszawa, dnia 15 maja 1930 r.** **Rok XIII.**

# DZIENNIK URZĘDOWY

## MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

**Prenumerata roczna 12 zł.** **Cena egzemplarza 1 zł.**

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Senatorska Nr. 12. Telef. 96 87.

**TREŚĆ:**

---

# I.

# Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

**z 2 maja Nr. 32. Rok 1930.**

**Poz. 271.** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. w sprawie odstąpienia gminie m. Wilna na cele rozbudowy miasta gruntów państwowych na Antokolu w Wilnie.

**Poz. 272.** Rozporządzenie Ministra Reform Rolnych z dnia 20 marca 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu oraz z Ministrem Rolnictwa w sprawie szacowania nieruchomości ziemskich, przymusowo wykupywanych przy przeprowadzeniu reformy rolnej.

**Poz. 273** Rozporządzenie Ministrów: Sprawiedliwości, Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 22 marca 1930 r. o trybie i zasadach postępowania przy szacowaniu ciążących na przymusowo wykupionych nieruchomościach ziemskich praw, których wartość pieniężna nie jest ujawniona w hipotece.

**Poz. 274.** Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 31 marca 1930 r. o podwyższeniu wysokości emisji 5% pożyczki konwersyjnej z r. 1924.

---

**Poz. 275. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 kwietnia 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego.**

Na podstawie art. 1 i 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 1 czerwca 1927 roku o utworzeniu komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego oraz częściowej zmianie ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych i częściowej zmianie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 17 czerwca 1924 r. o obowiązku i sposobie pokrywania wydatków przez związki komunalne (Dz. U. R. P. Nr. 50, poz. 448) zarządza się co następuje:

§ 1. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 września 1927 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu w sprawie utworzenia komunalnego funduszu pożyczkowo-zapomogowego (Dz. U. R. P. Nr. 87, poz. 783), ulega następującym zmianom:

1) ustęp pierwszy § 4 uzupełnia się zdaniem: „Przedstawicieli Związku Miast Polskich i Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego powołuje na każdy rok budżetowy Minister Spraw Wewnętrznych z pośród kondydatów, przedstawionych corocznie w liczbie 5-ciu przez każdą z wymienionych organizacyj“;

2) w ustępie trzecim § 4 zamiast słów: „w wysokości 15 zł.“ wstawia się słowa: „w wysokości, ustalonej przez Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu“;

3) ustępowi pierwszemu § 6 nadaje się brzmienie następujące:

„Udzielanie związkom komunalnym z funduszu pożyczkowo-zapomogowego krótkoterminowych pożyczek rozpocznie się w październiku 1927 roku.

Pożyczki te udzielane będą zasadniczo na okres czasu do 12 miesięcy. Komisja (§ 4) może przedłużać termin ten do 2 lat, a w wyjątkowych wypadkach, po stwierdzeniu szczególnie ciężkiej sytuacji finansowej związku komunalnego, do lat 3. Przy przedłużeniu terminu do lat 3 związek komunalny musi rozpocząć spłatę zaciągniętej krótkoterminowej pożyczki z początkiem roku trzeciego od daty wypłacenia pożyczki, a spłata całkowita musi być dokonana w ciągu roku trzeciego od daty wypłacenia pożyczki.

Pożyczki te będą oprocentowane w wysokości 5% w stosunku rocznym, niezależnie od prowizji Polskiego Banku Komunalnego (§ 2).

Pożyczki bezprocentowe udzielane będą tylko w wypadkach wyjątkowo ciężkiej sytuacji finansowej związku komunalnego, stwierdzonej

przez władzę nadzorczą nad tym związkiem. Od pożyczek tych związki komunalne płacić będą tylko prowizję na rzecz Polskiego Banku Komunalnego (§ 2). Łączna wysokość tych pożyczek nie może każdorazowo przekraczać 10% wysokości wszystkich pożyczek krótkoterminowych udzielonych z funduszu".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

---

**z 6 maja Nr. 33. Rok 1930.**

**Poz. 276.** Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 14 marca 1930 r. o postępowaniu celnem.

**z 7 maja Nr. 34. Rok 1930.**

**Poz. 277.** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1930 r. o rozszerzeniu granic miasta Gdyni w województwie pomorskiem.

**Poz. 278.** Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 14 marca 1930 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 4 stycznia 1929 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie ceraty.

**Poz. 279.** Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 14 marca 1930 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 31 stycznia 1929 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie bieli cynkowej.

**Poz. 280.** Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 16 kwietnia 1930 r. o udzieleniu poręki państwowej za listy zastawne i obligacje meljoracyjne Państwowego Banku Rolnego.

**Poz. 281.** Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 kwietnia 1930 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu o ustaleniu: kosztów własnych spirytusu oczyszczonego, opłaty skarbowej od spirytusu wyprodukowanego wewnątrz Państwa oraz przywożonego z zagranicy, cen sprzedażnych spirytusu i wódek monopolowych, tudzież o dodatkowem opodatkowaniu zapasów.

**Poz. 282.** Rozporządzenie Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 2 kwietnia 1930 r. o częściowej zmianie taryfy telefonicznej.

**Poz. 283. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 16 kwietnia 1930 r. zmieniające rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 3 sierpnia 1927 r. do ustawy z dnia 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami.**

Na podstawie art. 13 ustawy z dnia 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami (Dz. U. R. P. Nr. 121, poz. 868) zarządzam co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Rolnictwa z dnia 3 sierpnia 1927 r. do ustawy z dnia 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami (Dz. U. R. P. Nr. 76, poz. 668) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 1 otrzymuje następujące brzmienie:

„Do wydawania opinij, przewidzianych w art. 1, 6, 10 i 11 ustawy z dnia 28 października 1925 r. o nadzorze państwowym nad buhajami (Dz. U. R. P. Nr. 121, poz. 868), powołuje się dla obszarów nieobjętych działalnością izb rolniczych następujące społeczne organizacje rolnicze:

| Nazwa organizacji | dla obszaru województw |
|---|---|
| Centralne Towarzystwo Organizacyj i Kółek Rolniczych w Warszawie | białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego i warszawskiego |
| Wojewódzkie Towarzystwo Organizacyj i Kółek Rolniczych w Nowogródku | nowogródzkiego |
| Radę Wojewódzką Okręgowych Towarzystw Rolniczych Województwa Poleskiego w Brześciu n/B. | poleskiego |
| Poleski Wojewódzki Związek Kółek Rolniczych w Brześciu n/B. | |
| Wileńskie Towarzystwo Organizacyj i Kółek Rolniczych w Wilnie | wileńskiego |
| Wojewódzkie Towarzystwo Organizacyj i Kółek Rolniczych w Łucku | wołyńskiego |
| Małopolskie Towarzystwo Rolnicze | krakowskiego, lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego. |

2) Ustęp 3 § 7 otrzymuje brzmienie następujące:

„Aż do czasu wprowadzenia samorządu wojewódzkiego na zasadach ustalonych ustawą z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 829) przewodniczącego wyznacza wojewoda z pośród osób obeznanych dokładnie z hodowlą bydła".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

**Poz. 284.** Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych z dnia 12 kwietnia 1930 r. o przenoszeniu oficerów rezerwowych z innych korpusów osobowych na oficerów zawodowych korpusu oficerów sądowych.

**Poz. 285.** Rozporządzenie Ministra Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministrem Spra-

wiedliwości oraz Ministrem Pracy i Opieki Społecznej z dnia 18 kwietnia 1930 r. w sprawie postępowania o uznanie za zaginione bez własnej winy osób, których zaginięcie pozostaje w związku przyczynowym ze służbą wojskową.

**z 10 maja Nr. 35. Rok 1930.**

**Poz. 286.** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. o rozszerzeniu granic miasta Lwowa w województwie lwowskiem.

**Poz. 287.** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. o rozszerzeniu granic miasta Łucka w powiecie łuckim, województwie wołyńskiem.

**Poz. 288.** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. o zniesieniu gmin wiejskich Mierzynek i Drzewce w powiecie międzychodzkim, województwie poznańskiem.

**Poz. 289.** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. o zniesieniu gminy wiejskiej Królikowo Nowe w powiecie szubińskim, województwie poznańskiem.

**Póz. 290.** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 kwietnia 1930 r. o zniesieniu gminy wiejskiej Bolesławice w powiecie gnieźnieńskim, województwie poznańskiem.

**Poz. 291.** Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 20 marca 1930 r. o ulgach celnych.

**Poz. 292.** Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 19 kwietnia 1930 r. o uldze celnej na szczupaki.

**Poz. 293.** Oświadczenie rządowe z dnia 1 kwietnia 1930 r. w sprawie decyzji Rady Ligi Narodów, dotyczącej rezerw ubezpieczenia górniczego na obszarze Górnego Śląska, odstąpionym Polsce przez Niemcy, a wydanej na mocy art. 312 Traktatu Pokoju między Państwami Sprzymierzonemi i Stowarzyszonemi a Niemcami, podpisanego w Wersalu dn. 28 czerwca 1919 r.

# II.

# Przedruki z Monitora Polskiego.

**z 1 maja Nr. 101. Rok 1930.**

**Poz. 148.** Rozporządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 17 kwietnia 1930 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, w przedmiocie utworzenia Specjalnych Komisyj i Państwowych Komitetów do spraw odnowienia Zamku Królewskiego wraz z Łazienkami Król. w Warszawie, oraz Zamku Królewskiego na Wawelu.

**z 2 maja Nr. 102. Rok 1930.**

**Poz. 149. Zarządzenie Ministra Robót Publicznych z dnia 25 kwietnia 1930 r. w sprawie zatwierdzenia projektów zabudowania terenów położonych w sferze interesów mieszkaniowych m. Gdyni, — wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.**

Na podstawie art. 33, ust. 2 rozporządzenia o prawie budowlanem z dnia 16 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) zastrzegam sobie zatwierdzanie projektów planów zabudowania osiedli, względnie części osiedli, położonych w sferze interesów mieszkaniowych m. Gdyni, ustalonej zarządzeniem Ministra Reform Rolnych z dnia 15 czerwca 1929 r. („Monitor Polski“ Nr. 155, poz. 396).

**z 5 maja Nr. 103. Rok 1930.**

**Poz. 150.** Uchwała Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1930 r. w sprawie wyznaczenia delegata Rządu — na podstawie art. 5 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 16, poz. 120) — dla Arcybiskupstwa Wileńskiego i Djecezji Pińskiej.

**z 6 maja Nr. 104. Rok 1930.**

**z 7 maja Nr. 105. Rok 1930.**

**Poz. 151.** Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

**z 8 maja Nr. 106. Rok 1930.**

**Poz. 152.** Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

**Poz. 153.** Zarządzenie o nadaniu Srebrnego i Bronzowego Krzyża Zasługi.

**z 9 maja Nr. 107. Rok 1930.**

**Poz. 154.** Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

**Poz. 155.** Zarządzenie o nadaniu Bronzowego Krzyża Zasługi.

**Poz. 156.** Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 22 kwietnia 1930 r. w sprawie utworzenia ekspozytur celnych w okręgu administracyjnym Dyrekcji Ceł w Mysłowicach.

**z 10 maja Nr. 108. Rok 1930.**

**Poz. 157.** Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 1930 r. w sprawie zmian statutu przedsiębiorstwa „Państwowa Wytwórnia Aparatów Telegraficznych i Telefonicznych w Warszawie".

**z 12 maja Nr. 109. Rok 1930.**

**Poz. 158.** Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

**Poz. 159.** Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 kwietnia 1930 r. o utworzeniu urzędu notarjusza w Ostrowcu w okręgu sądu okręgowego w Radomiu.

**z 13 maja Nr. 110. Rok 1930.**

**Poz. 160.** Zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 2 maja 1930 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu, w sprawie przedłużenia w niektórych miejscowościach okresu uprawnienia bezrobotnych do pobierania zasiłków na zasadzie ustawy z dnia 18 lipca 1924 roku o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia.

# III.

# Przedruki z innych wydawnictw urzędowych.

## DZIENNIK URZĘDOWY MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI

**z 1 kwietnia Nr. 7. Rok 1930.**

**Okólnik Nr. 1528/I.U./30 w sprawie nowego brzmienia załącznika 7 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 1926 r. w sprawie wykonania układu polsko-niemieckiego o obrocie prawnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 217) ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości z 1926 r. w N-rze 14, str. 246 i nast.**

**Do wszystkich władz zarządu i wymiaru sprawiedliwości.**

Wskutek zmian w organizacji władz administracyjnych w Niemczech, dokonanych po wejściu w życie układu polsko-niemieckiego o obrocie prawnym z 5.III.1924 r., zaszły także zmiany w kwestji właściwości najwyższych władz administracyjnych, powołanych do załatwiania spraw dotyczących prowadzenia rejestrów stanu cywilnego w Rzeszy Niemieckiej.

Uwzględniając te zmiany zamieszczam poniżej nowy wykaz najwyższych władz administracyjnych, właściwych dla spraw dotyczących prowadzenia rejestrów stanu cywilnego w Rzeszy Niemieckiej, który zastępuje załącznik 7 do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 czerwca 1926 r. w sprawie wykonania układu polsko-niemieckiego o obrocie prawnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 217) ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Sprawiedliwości z 1926 r. w N-rze 14 str. 246 i nast.

### WYKAZ

**najwyższych władz administracyjnych, właściwych dla spraw dotyczących prowadzenia rejestrów stanu cywilnego w Rzeszy Niemieckiej (Art. 19 i 21 układu).**

Prusy:

Minister Spraw Wewnętrznych (Minister des Innern), Berlin.

Bawarja:

Po prawym brzegu Renu: Państwowe Ministerstwo dla Spraw Wewnętrznych (Staatsministerium des Innern), Muenchen.

Po lewym brzegu Renu-Palatynat: Państwowe Ministerstwo Sprawiedliwości (Staatsministerium der Justiz), Muenchen.

Saksonja:

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Ministerium des Innern), Dresden.

Wirtembergja:

Ministerstwo Sprawiedliwości (Justizministerium), Stuttgart.

Badenja:

Ministerstwo Sprawiedliwości (Justizministerium), Karlsruhe.

Turyngja:

Ministerstwo Sprawiedliwości (Justizministerium), Weimar.

Hesja:

Ministerstwo Sprawiedliwości (Ministerium der Justiz), Darmstadt.

Hamburg:

Krajowy Zarząd Sprawiedliwości (Landesjustizverwaltung), Hamburg.

Meklenburg-Szwerin:

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Ministerium des Innern), Schwerin.

Oldenburg:

Ministerstwo Sprawiedliwości (Ministerium der Justiz), Oldenburg.

Brunświk:

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (Ministerium des Innern), Braunschweig.

Anhalt:

Ministerstwo Państwowe (Statsministerium), Dessau.

Brema:

Komisja Senatu dla urzędów stanu cywilnego (Senatskommission für Standesämter), Bremen.

Lubeka:

Stadt - und Landamt, Luebek.

Meklenburg-Strelitz:

Ministerstwo, Wydział dla Spraw Wewnętrznych (Ministerium Abteilung des Innern), Neustrelitz.

Szaumburg-Lippe:

Rząd Krajowy (Landesregierung), Bueckeburg.

Warszawa, dnia 17 marca 1930 r.

**Okólnik Nr. 1531/I.U./30 w sprawie stosowania tymczasowego aresztu jako środka zapobiegawczego w wypadkach przekroczenia terminu 48-godzinnego (art. 97 ust. 3 Konst. i art. 169 k. p. k.).**

**Do wszystkich władz wymiaru sprawiedliwości.**

Wobec ujawnienia wątpliwości w stosowaniu przepisów k. p. k. o tymczasowem aresztowaniu w wypadkach przekroczenia 48-godzinnego terminu zatrzymania, zachodzi potrzeba wyjaśnienia istotnej treści odnośnych przepisów.

Zarówno Konstytucja w art. 97 jak i przepisy k. p. k. w art. 164 — 169 rozróżniają dwa stadja względnie rodzaje pozbawienia wolności; jednym z nich jest zatrzymanie przez osoby prywatne i **władze** niesądowe, drugim aresztowanie na zasadzie postanowienia sądu; trwanie pierwszego ograniczone jest terminem 48-godzinnym od zatrzymania przez władzę, drugi zaś ma być uchylony z ustaniem przyczyn aresztowania, nie może jednak w zasadzie trwać ponad oznaczone prawem terminy z wyjątkiem wypadków przewidzianych w art. 172 § 2 k. p. k.

Celem takiego ujęcia rzeczy jest zapobieżenie samowoli władzy niesądowej w tej dziedzinie i zagwarantowanie obywatelowi, że może on być pozbawiony wolności tylko na podstawie decyzji właściwej władzy sądowej; 48-godzinny wyłom w tej zasadzie jest niezbędnem ustępstwem na rzecz konieczności życiowych i praktycznych.

Przekroczenie tego terminu powodować może konsekwencje dwojakiej natury: 1⁰ wyraźnie przewidziane w Konstytucji i k. p. k., a mianowicie zwolnienie zatrzymanego, któremu w ciągu 48 godzin nie doręczono odpisu postanowienia władz sądowych i 2⁰ pociągnięcie do odpowiedzialności sprawców pozasądowego przetrzymania obywateli ponad godzin 48; odpowiedzialność ta będzie w zależności od okoliczności faktycznych bądź dyscyplinarną, bądź karną o różnej kwalifikacji. **Z żadnego** natomiast przepisu **nie wynika, by fakt przetrzymywania ponad pomieniony termin mógł w czemkolwiek wpłynąć na swobodę stosowania przez władze sądowe** w granicach ustawy pozostawionych ich decyzji, **środków zapobiegawczych,** a w szczególności tymczasowego aresztowania. Z przepisów bowiem i Konstytucji i k. p. k. wynika niezbicie, że właściwa władza sądowa ma prawo w każdem stadjum sprawy i nie oglądając się na inne okoliczności, prócz podstaw faktycznych i prawnych, orzec pozbawienie wolności obywatela i na przeszkodzie tym uprawnieniom władzy sądowej stanąć nie może fakt, że inna władza swoje uprawnienia przekroczyła; czyli innemi słowy: jeżeli tymczasem zatrzymany dostarczony został władzy sądowej z przekroczeniem 48-godzinnego terminu, to fakt ten będący podstawą do pociągnięcia winnego tego przetrzymania do odpowiedzialności, w żadnym razie nie może stanowić przeszkody do zastosowania przez sędziego tymczasowego aresztowania, o ile istnieją po temu dostateczne podstawy prawne; pozorna sprzeczność pomiędzy przepisami uprawniającemi do tego władzę sądową a przepisem cz. 3 art. 97 Konstytucji i art. 169 k. p. k., wynika stąd, że automatyczne stosowanie skutków tych przepisów trwa tylko dotąd, dopóki decyzja nie przejdzie do rąk władzy sądowej; z chwilą gdy ta ostatnia, jak to powyżej było zaznaczone, decydująca w tym przedmiocie władza przejęła go od innej władzy, mającej tylko upoważnienie tymczasowe, działanie ich nie może iść tak daleko, by miały one moc uchylania niewątpliwych uprawnień zasadniczych władzy sądowej. Odmienne postawienie sprawy prowadzićby musiało do takich niedorzeczności jak np. zwalnianie notorycznego zabójcy jedynie dlatego, że został on dostarczony władzy sądowej po upływie 48 godzin lub też tak niepoważnego załatwiania tego rodzaju wypadków, jak zwalnianie z powodu zastosowania powołanych przepisów i jednoczesne lub natychmiastowe zaaresztowanie w trybie art. 164 i 165 k. p. k., oczywistem jest, że celem ustawodawcy nie mogło być ani jedno ani drugie.

Nie ulega również wątpliwości, że władza sądowa bez względu na to, czy zatrzymany został jej dostarczony w granicach terminu ustawowego, lub też z jego przekroczeniem, ma obowiązek przedsięwziąć jego **przesłuchanie kategorycznie przepisane** w art. 168 k. p. k., jak również i wszelkie związane z tem czynności, a w szczególności zaprotokółowanie jego zeznania; władza sądowa musi wreszcie wydać decyzję o zaaresztowaniu lub też zwolnieniu. Czynności te przeto, jako ustawowo nakazane, nie mogą być uważane za bezprawne przedłużenie terminu 48-godzinnego; w wypadku jednak, gdy przekroczenie terminu bądź już nastąpiło, bądź też jest bliskie, należy czynności te możliwie skrócić.

Zgodnie z powyższemi zasadami należy również rozstrzygać wypadki, gdy postanowienie władz sądowych bez względu na to, czy będzie to postanowienie o aresztowaniu, czy też przymu-

sowem sprowadzeniu, w chwili pozbawienia wolności obywatela już zapadło, a tylko doręczenie go z winy tych lub innych organów uległo zwłoce poza termin 48-godzinny; postanowienie takie pozostaje oczywiście w mocy, a jedynie sprawca zwłoki winien być pociągnięty do odpowiedzialności. Niewątpliwem jest również, że o ile do danej osoby w toku danej sprawy było zastosowane zwolnienie na podstawie art. 169 k. p. k., to fakt ten nie stoi na przeszkodzie zastosowaniu doń przez władzę sądową w każdem stadjum sprawy aresztu tymczasowego.

Nie ulega wreszcie wątpliwości, że, gdy w myśl art. 168 władza sądowa uzna aresztowanie za zbędne, to może zastosować każdy inny środek zapobiegawczy ustawowo uzasadniony, a więc kaucję, poręczenie, zakaz wydalania się, dozór policji.

Podając powyższe wyjaśnienia do wiadomości władz sądowych, zaznaczam, że w celu zapewnienia przepisom o ochronie wolności osobistej należytego poszanowania, niezbędnem jest aby winni wszelkich uchybień w tej dziedzinie, a w szczególności przekroczenia terminu 48-godzinnego, byli pociągani do odpowiedzialności i w tym celu proszę o powiadamianie o tych faktach każdorazowo właściwych prokuratorów z załączeniem odpisów odpowiedniej części akt.

Warszawa, dnia 25 marca 1930 r.

## DZIENNIK URZĘDOWY MINISTERSTWA POCZT i TELEGRAFÓW

**z 22 marca Nr. 6. Rok 1930.**

### Poz. 31. Zarządzenie w sprawie nadawania, przesyłania i kontroli czasopism przekazanych.

1) Od 1 kwietnia r. b. czasopisma przekazane (prenumerowane przez publiczność bezpośrednio u wydawców) mogą być wysyłane przez wydawców w dwojaki sposób, a mianowicie:

a) bez podawania na poszczególnych egzemplarzach adresów prenumeratorów;

b) z podaniem na poszczególnych egzemplarzach adresów prenumeratorów.

Obrany przez nadawców jeden z tych sposobów musi być stosowany do całego nakładu dotyczącego czasopisma, wysyłanego przez pocztę.

2) Stosownie do sposobu obranego przez wydawców, wiązanki czasopism, wysyłane przez wydawców, zawierać będą w wypadku a) egzemplarze czasopism prenumerowane za pośrednictwem urzędów pocztowych i przekazane przez wydawców wszystkie bez podanych adresów prenumeratorów; w wypadku b) bezadresowe egzemplarze, prenumerowane za pośrednictwem urzędów pocztowych i egzemplarze przekazane przez wydawców, z adresami prenumeratorów.

3) Do czasopism przekazanych, wysyłanych przez wydawców w sposób podany pod punktem a) stosują się wszystkie postanowienia, zawarte w przepisach wykonawczych do rozporządzenia z dnia 6 października 1925 r. w sprawie prenumeraty czasopism, ogłoszonych w Dz. Urz. Gen. Dyrekcji Poczt i Telegrafów Nr. 45 z 24 października 1925 r.

4) Czasopisma wysyłane przez wydawców. w sposób podany pod punktem b), zgłaszają wydawcy na początku każdego okresu prenumeraty w pocztowych urzędach nakładowych tylko za pomocą „Zawiadomień Redakcyjnych" (§ 26 przepisów wykonawczych), a o wszystkich zmianach w ilości wysyłanych egzemplarzy do poszczególnych urzędów w ciągu okresu prenumeraty, z powodu przybywania nowych prenumeratorów, zawiadamiają nakładowe urzędy pocztowe zapomocą uzupełniających zawiadomień redakcyjnych, obejmujących tylko te zmiany.

5) Na czasopisma wysyłane w sposób podany pod punktem b) wychodzące **rzadziej aniżeli raz na tydzień,** wydawcy wystawiają „Zawiadomienie Redakcyjne" przed nadaniem na pocztę każdego bieżącego numeru w dwu egzemplarzach, z których jeden składają w nakładowym oddziale pocztowym, a drugi w oddziale urzędu pocztowego przy samem nadaniu czasopisma.

6) Na czasopisma wychodzące codziennie, wysyłane w sposób podany pod punktem b), (do których zalicza się czasopisma wychodzące 2 razy dziennie, 1 raz dziennie i 6 razy tygodniowo), następnie na czasopisma wychodzące parę razy w tygodniu i raz w tygodniu, wydawcy oprócz „Zawiadomienia Redakcyjnego" wystawiają ponadto karty prenumeraty **dwa razy w każdym miesiącu,** w których ma być podana **tylko ilość** egzemplarzy, wysłanych do każdego poszczególnego urzędu pocztowego, a zatem i do urzędów, do których wysyłany jest tylko 1 egzemplarz pisma.

Pierwszy raz wystawiają wydawcy karty prenumeraty równocześnie z wystawieniem zawiadomienia redakcyjnego, na podstawie którego uiszczają opłatę za rozpoczynający się okres prenumeraty. W kartach tych podany ma być numer wydawnictwa, wysłanego jako pierwszy w każdym okresie prenumeraty, oraz ilość egzemplarzy, zgodna z ilością wykazaną w zawiadomieniu redakcyjnem.

Drugi raz wystawiają wydawcy karty prenumeraty w czasie między 14-ym a 22-gim każdego miesiąca. W kartach tych ma być podany numer wydawnictwa, który będzie wysłany w jednym z dni podanego okresu, oraz ilość egzemplarzy tego numeru, która musi być zgodną z ilością wysłaną rzeczywiście w tym dniu do każdego poszczególnego urzędu. Ilość ta ma być wykazana w karcie prenumeraty w ten sposób, że podana ma być osobno ilość egzemplarzy, wykazana w karcie prenumeraty z pierwszego terminu, osobno ilość wskazująca przybytek egzemplarzy, a wreszcie suma obu tych ilości, która powinna być zgodna z ilością wysłanych egzemplarzy. W obydwóch terminach ilościowe karty prenumeraty mają być dołączone przez wydawców do wiązanek czasopisma w sposób trwały, wykluczający ich zaginięcie w czasie przewozu, a na opasce wiązanki, z adresem oddawczego urzędu poczto-

wego ma być umieszczony znak wpadający w oczy „K. P.".

7) Ilościowe karty prenumeraty, drukowane przez wydawców na własny koszt, powinny pod względem rozmiarów i trwałości kartonu odpowiadać kartkom pocztowym (do korespondencji) nakładu pocztowego i mieć z jednej strony napis:

Ilościowa Karta Prenumeraty.
Urząd (Agencja) Pocztowy (a).

. . . . . . . . . . . . . .

. . . . . . . . . . . . . .

a z drugiej tekst:

. . . . dnia. . . . 193 r.

Czasopismo . . . . . . . .

. . . . . . . . . . . . .

Nr. . . . egzemplarzy przekazanych . . . . . . . .

Przybyło . . . . . . . . .

Ogólna ilość . . . . . . .

Datownik urzędu oddawczego

Podpis urzędnika pocztowego.

8) Kontrolę nad czasopismami wymienionemi w punkcie 5 (wychodzącemi rzadziej niż raz na tydzień) wykonują urzędy pocztowe w miejscu wydawania czasopism, a to urzędy nakładowe względnie urzędy dworcowe, zależnie od tego, w którym z tych urzędów czasopisma są nadawane. Kontrolę tę przeprowadzają urzędy na podstawie jednego egzemplarza zawiadomienia redakcyjnego, nad całym nakładem każdego czasopisma. Ze względu na kontrolę, cały nakład każdego numeru, każdego wydawnictwa, powinien być nadany na pocztę jednorazowo. W wypadkach częściowego nadawania nakładu tego samego numeru wydawnictwa, każda część nakładu musi być nadana na pocztę zapomocą osobnego zawiadomienia redakcyjnego. Po przeprowadzeniu kontroli, czasopisma wysyła się prawidłowo do miejsca przeznaczenia, bez względu na stwierdzone różnice. Na opaskach wiązanek z adresami urzędów oddawczych, których stwierdzono różnice w ilości egzemplarzy w porównaniu z zawiadomieniem redakcyjnem, winien urząd kontrolujący umieścić odpowiednią adnotację i opatrzyć ją podpisem urzędnika i odciskiem datownika. Opaski z takiemi adnotacjami winny oddawcze urzędy odesłać niezwłocznie do urzędów nakładowych.

Przeprowadzoną kontrolę uwidocznia się przez podkreślenie pozycji w zawiadomieniu redakcyjnem i podpis urzędnika, a przy stwierdzeniu **większej ilości** egzemplarzy od ilości wykazanej w zawiadomieniu redakcyjnem, zapomocą adnotacji, podpisanej przez dwu urzędników. Skontrolowane zawiadomienia redakcyjne, opatrzone podpisem naczelnika urzędu względnie wyznaczonego urzędnika, powinny być przesłane do urzędu nakładowego, względnie do oddziału nakładowego własnego urzędu, niezwłocznie po upływie okresu prenumeraty.

9) Kontrolę nad czasopismami wymienionemi w punkcie 6-ym (codziennemi, włącznie z tygodnikami) wykonują urzędy oddawcze na podstawie ilościowych kart prenumeraty, otrzymywanych razem z wiązanką (lub wiązankami) czasopism. W obu terminach kontrola winna być przeprowadzona jaknajdokładniej nad wszystkiemi czasopismami. Przeprowadzenie kontroli ma być uwidocznione w kartach prenumeraty przez podkreślenie numeru egzemplarza, pozycji ilości egzemplarzy, podpis funkcjonarjusza, który przeprowadził kontrolę i wyciśnięcie datownika. Stwierdzone różnice winny być potwierdzone przez dwu funkcjonarjuszy. Wszystkie ilościowe karty prenumeraty z obu terminów powinny być odesłane równocześnie zawsze za pośrednictwem naczelnika urzędu lub wyznaczonego urzędnika służby kontrolnej najpóźniej do dnia 25 tego samego miesiąca do nakładowego urzędu pocztowego w miejscu wydawania czasopisma przy dołączeniu opasek adresowych z wiązanek, w których zostały stwierdzone różnice egzemplarzy w porównaniu z ilościami podanemi w karcie prenumeraty. Karty prenumeraty razem z zausterkowanemi opaskami adresowemi należy odsyłać w kopertach, bez dołączania osobnego pisma, a jedynie po zaopatrzeniu koperty liczbą dziennika wpływów, do którego sprawa odesłania kart powinna być wpisana.

10) Celem należytego wysyłania czasopism przez wydawców do właściwych urzędów oddawczych w miejscowościach, w których służbę doręczeń wykonywa więcej urzędów, urzędy pocztowe winny ściśle stosować się do przepisu zawartego w § 20 przepisów wykonawczych do rozporządzenia o prenumeracie czasopism.

11) Wszystkie oddawcze urzędy (agencje) winny założyć książkę kontrolną na czasopisma, nad któremi mają dokonywać kontroli w myśl niniejszego zarządzenia. W książce tej należy wpisać tytuł każdego z tych czasopism, miejsce jego wydawania i pod tytułem każdego czasopisma pozostawić odpowiednie wolne miejsce dla zapisywania numeru kontrolowanego pisma, nazwiska kontrolującego funkcjonarjusza, wyników przeprowadzonych kontroli oraz dat (numer dziennika wpływów) odesłania skontrolowanych kart prenumeraty do urzędów nakładowych. Książkę tę powinien prowadzić w mniejszych urzędach sam kierownik urzędu na podstawie skontrolowanych kart prenumeraty w większych zaś urzędach urzędnik, wyznaczony przez naczelnika urzędu.

12) Urzędy nakładowe obowiązane są do dokładnego sprawdzania wyników kontroli przeprowadzonych na podstawie duplikatów zawiadomień redakcyjnych w miejscu wydawania czasopism oraz na podstawie ilościowych kart prenumeraty, nadsyłanych przez oddawcze urzędy pocztowe, w czasie do dnia 10-go następnego miesiąca. **Za stwierdzone nadwyżki** ilości egzemplarzy, ponad ilości wykazane w zawiadomieniach redakcyjnych winny urzędy nakładowe pobierać od wydawców taryfową opłatę dla druków odpowiedniej wagi w podwójnej wysokości, za cały zgłoszony okres prenumeraty. Niezależnie od pobrania opłat za takie nadwyżki egzemplarzy, winny

urzędy nakładowe o wypadkach takich donosić przełożonej Dyrekcji, celem ewentualnego zastosowania postanowienia zawartego w § 11 rozporządzenia o prenumeracie czasopism za pośrednictwem urzędów pocztowych. Karty prenumeraty, które po sprawdzeniu z zawiadomieniami redakcyjnemi nie wykazały żadnych zmian, winny urzędy nakładowe traktować jako makulaturę, a karty zausterkowane oraz opaski adresowe przechowywać w urzędzie.

13) Przy kontroli czasopism wykonanej w myśl punktu 8 i 9 niniejszego zarządzenia, urzędy wykonujące tę kontrolę obowiązane są do przeprowadzania kontroli, dotyczącej również dodatków zwyczajnych i nadzwyczajnych w myśl § 37 przepisów wykonawczych do rozporządzenia o prenumeracie czasopism, nie uwzględniając przepisu, zawartego w pierwszem i drugiem zdaniu, przedostatniego ustępu § 37 co do sporadycznej kontroli przez urzędy oddawcze nad dodatkami do czasopism wychodzącemi rzadziej, aniżeli raz na tydzień, nad któremi w myśl punktu 8 niniejszego zarządzenia stałą kontrolę przeprowadzać mają miejscowe urzędy wysyłające.

14) Z zarządzeń i okólników zawierających zmiany i uzupełnienia do przepisów wykonawczych do rozporządzenia o prenumeracie czasopism za pośrednictwem urzędów pocztowych, skutkiem wydania niniejszego zarządzenia znosi się przepisy, dotyczące kontroli czasopism, których egzemplarze wysyłane są przez wydawców ze szczegółowemi adresami prenumeratorów, a mianowicie:

a) z okólnika z dnia 11/XII 1925 r. Nr. 4435/VI (Dz. Urzęd. Nr. 53) przepis zawarty w punkcie 4-ym zdanie pierwsze i drugie;

b) okólnik z dnia 9/X 1926 r. Nr. 3443/V (Dz. Urz. Nr. 37);

c) zarządzenie z dnia 3/I. 1929 r. Nr. 4390/VI/28 (Dz. Urz. Nr. 1 z 1929 r.);

d) z zarządzenia z dnia 28/XI 1929 r. Nr. 4928/V (Dz. Urz. Nr. 24), przepis zawarty w punkcie II, zdanie pierwsze i w punkcie 4-ym.

15) Wobec częstych zażaleń wydawców i publiczności na niedomagania w pocztowej służbie gazetowej wzywa się personel pocztowy:

a) do dokładnego zaznajomienia się z przepisami o służbie gazetowej;

b) do starannego postępowania z czasopismami podczas przewozu i w urzędach oddawczych;

c) do bezwzględnego zaprzestania czytania przez personel pocztowy, oraz dawania do czytania przez personel pocztowy osobom trzecim czasopism, z któremi personel pocztowy ma służbowo do czynienia, a zarazem ostrzega się personel, że za stwierdzone nadużycia Dyrekcje Poczt i Telegrafów wymierzać będą dotkliwe kary pieniężne do 10-ciu złotych.

16) Organom służby inspekcyjnej poleca się stwierdzać podczas dokonywania rewizyj urzędów i agencyj należyte wykonywanie służby gazetowej szczególnie odnośnie wykonywania kontroli w myśl niniejszego zarządzenia, przez wejrzenie do książek kontrolnych na czasopisma i opatrzeniu ich klauzulą rewizyjną.

Nr. 532/V z dnia 19 marca 1930 r.

---

# IV.

# Orzecznictwo.

---

## Przedruki ze „Zbioru wyroków Najwyższego Trybunału Administracyjnego“, rocznik VI rok 1928.

### Nr. 1396.

Nabycie obywatelstwa Litwy Środkowej w sposób, określony art. 1 p. 4 dekretu Naczelnego Dowódcy Litwy Środkowej z 7 stycznia 1921 (Dz. Urzęd. Tymczasowej Komisji Rządzącej w Wilnie z 15 stycznia 1921) nie jest uzależnione od wieku danej osoby.

(Wyrok z 29 lutego 1928 l. rej. 384/26).

### Nr. 1397.

Jeśli postanowienia statutu gminy wyznaniowej żydowskiej na obszarze b. zaboru austrjackiego zastrzegały obciążenie gminy wydatkiem względnie zobowiązaniem ponad pewną miarę uchwale kwalifikowanej większości rady wyznaniowej, to, z uwagi na dane postanowienia, nie wystarczało, że kwalifikowana większość uchwaliła roczny budżet gminy, w którym dany wydatek czy zobowiązanie było przewidziane, lecz większość ta potrzebna była przy uchwale, postanawiającej odnośny wydatek, czy zaciągającej stosowne zobowiązanie.

(Wyrok z 2 marca 1928 l. rej. 1468/26).

### Nr. 1398.

Okoliczność, że zajmujący na obszarze b. zaboru austrjackiego posadę zastępcy prowadzącego izraelickie księgi metrykalne nie wniósł protestu przeciw rozpisanemu omyłkowo przez władzę konkursowi na zajmowaną przez niego posadę, nie powoduje sama przez się utraty z jego strony tej posady, a to mimo nawet faktu mianowania na podstawie konkursu na daną posadę innej osoby.

(Wyrok z 2 marca 1928 l. rej. 1511/26).

### Nr. 1399.

Służba, pełniona faktycznie przez funkcjonarjusza państwa zaborczego na terytorjum, przypadłem Państwu Polskiemu, bezpośrednio po objęciu przez Państwo to władzy na danem terytorjum, nie może sama przez się uzasadniać nawiązania publiczno-prawnego stosunku służbowego między Państwem Polskiem a owym funkcjonarjuszem, jeśli następnie postanowiono funkcjonarjusza tego do służby polskiej nie przyjąć, a poprzednio nie miał miejsca żaden odmienny pozytywny akt woli ze strony polskiej władzy państwowej, jak odebranie przysięgi czy przyrzeczenia służbowego.

(Wyrok z 2 marca 1928 l. rej. 1849/26).

### Nr. 1402.

Z zestawienia art. 2 ust. 1, art. 20 ust. 1 i art. 21 ust. 2 ustawy z 11 sierpnia 1923 r. poz. 747 Dz. Ust. oraz § 1 B. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 17 czerwca 1924 poz. 523 Dz. Ust., potwierdzonego art. 1 ustawy z 1 kwietnia 1925 poz. 296 Dz. Ust., wynika, że powiatowym związkom komunalnym w b. zaborze rosyjskim służyło w r. 1925 prawo obciążenia podatkami na cele inwestycyjne tylko tych budynków, położonych poza obrębem gmin miejskich, które w tym roku zostały już obciążone państwowym podatkiem od budynków.

(Wyrok z 6 marca 1928 l. rej. 2214/26).

### Nr. 1403.

Przepis, zawarty w p. I ustęp. 1) protokółu końcowego do Konwencji Wiedeńskiej poz. 148/1925 Dz. Ust. ma zastosowanie wyłącznie do wypadków, w których spełnione są wszystkie warunki, wyszczególnione w tymże przepisie.

(Wyrok z 7 marca 1928 l. rej. 3348/27).

### Nr. 1405.

1. Wobec przepisu § 8 rozporządzenia Rady Ministrów z 26 czerwca 1924 poz. 631 Dz. Ust. w brzmieniu rozporządzeń z 28 stycznia 1925 poz. 105 Dz. Ust. i z 31 marca 1925 poz. 228 Dz. Ust., władze państwowe nie są obowiązane stosować do podległych im urzędników przed ich ustaleniem, względnie nadejściem końcowego terminu ich ustalania, postanowień, dołączonych do cytowanego rozporządzenia, tabel stanowisk.

2. O przynależności urzędnika do jednej z trzech kategoryj, określonych art. 11 ustawy o państwowej służbie cywilnej decyduje nie stopień wykształcenia danego urzędnika, lecz zajmowane przez niego stanowisko.

(Wyrok z 9 marca 1928 l. rej. 2258/26).

### Nr. 1407.

Wobec nieskorzystania przez Radę Ministrów z upoważnienia, przewidzianego w art. 5 ust. 2 ustawy uposażeniowej z 9 października 1923 poz. 924 Dz. Ust. odnośnie do określenia wysokości mnożnej w walutach obcych dla urzędników, pełniących służbę poza granicami Państwa, brak jest podstaw prawnych do uwzględnienia roszczeń powyższych urzędników do przyznania im uposażenia w monecie zagranicznej.

(Wyrok z 13 marca 1928 l. rej. 2770/27).

### Nr. 1408.

Funkcjonarjuszowi państwowemu, zwolnionemu ze służby na podstawie art. 116 ustawy o państwowej służbie cywilnej, o ile odpowiada on wszystkim warunkom art. 11 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 poz. 46 Dz. Ust. z r. 1924, przysługuje prawo korzystania z dobrodziejstw przepisów ostatnio powołanego artykułu.

(Wyrok z 13 marca 1928 l. rej. 3468/26).

### Nr. 1409.

Aczkolwiek niedoręczenie zwolnionemu urzędnikowi na piśmie zwalniającego dekretu stanowi istotną wadliwość postępowania, która w pewnych warunkach może powodować unieważnienie rozporządzenia, to jednak okoliczność ta nie wyłącza uprawomocnienia się zwalniającego zarządzenia, jeśli było ono znane zwolnionemu i w właściwym terminie nie zostało zaskarżone.

(Wyrok z 13 marca 1928, l. rej. 1231/27).

### Nr. 1410.

Umieszczenie chorego funkcjonarjusza państwowego w nagłym wypadku w rządowym lub samorządowym szpitalu na zlecenie lekarza prywatnego (w rozumieniu § 3 rozporządzenia Rady Ministrów z 4 sierpnia 1926 poz. 555) nie pozbawia tegoż funkcjonarjusza prawa do ulg, przewidzianych w § 7 cytowanego rozporządzenia, dla zachowania jednak wspomnianego prawa winien on przy pierwszej możności uzyskać od urzędowego, względnie umówionego lekarza potwierdzenie nagłości wypadku i konieczności umieszczenia w szpitalu.

(Wyrok z 13 marca 1928. l. rej. 4053/27).

### Nr. 1411.

Przepis art. 81 wzgl. 82 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 poz. 46/24 Dz. Ust., zastrzegający

niemożność zaliczenia do wysługi emerytalnej czasu służby w b. państwach zaborczych w sposób korzystniejszy, aniżeli to ma miejsce w Państwie Polskiem, nie ma zastosowania do ustalania czasu służby, przewidzianego w ustawach państw zaborczych do nabycia praw emerytalnych.

(Wyrok z 15 marca 1928, l. rej. 750/26).

Nr. 1413.

Jeśli funkcjonarjusz państwowy, czy wojskowy zawodowy, których uposażenie normowane jest przepisami ustawy z 9 października 1923 r. poz. 924 Dz. Ust., przechodzi w drodze mianowania, bez przerwy w służbie państwowej, do innego rodzaju służby, objętej tą samą ustawą uposażeniową, przyczem otrzymuje stanowisko, zaszeregowane do tej samej grupy uposażenia, jaką dotąd pobierał, zatrzymuje on prawo do uzyskanego już w tej grupie wyższego szczebla.

(Wyrok z dn. 20 marca 1928, l. rej. 2095/26).

Nr. 1417.

Do odwołań od orzeczeń i uchwał związków samorządowych, wnoszonych w myśl art. 18 ustawy drogowej z 10 grudnia 1920, poz. 32/21 Dz. Ust., nie ma zastosowania ustawa o środkach prawnych z 1 sierpnia 1923, poz. 712 Dz. Ust.

(Wyrok z dn. 23 marca 1928, l. rej. 2084/26).

Nr. 1420.

Do odwołań w toku instancji administracyjnych od orzeczeń, opartych na tymczasowych przepisach służbowych z 11 czerwca 1918, poz. 13 Dz. Pr., względnie ustawie o państwowej służbie cywilnej z 17 lutego 1922 poz. 164 Dz. Ust., o ile ustawy te nie zawierają szczegółowych odmiennych postanowień, mają zastosowanie ogólne przepisy o środkach prawnych w postępowaniu administracyjnem.

(Wyrok z dn. 27 marca 1928, l. rej. 3840/26).

Nr. 1423.

Przewidziany w ust. 3 art. 7 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923 poz. 46/24 Dz. Ust. obowiązek opłacania połowy różnicy w wysokości uposażenia przy osiągnięciu wyższego uposażenia dotyczy wyłącznie funkcjonarjuszów i zawodowych wojskowych, którzy w służbie czynnej jeszcze pozostają, natomiast obowiązek ten ustaje z chwilą przejścia tych osób na emeryturę, niezależnie od terminu przeniesienia ich w stan spoczynku.

(Wyrok z dn. 29 marca 1928, l. rej. 1318/26).

Nr. 1425.

Dla nabycia obywatelstwa w Litwie Środkowej na zasadzie art. 1 p. 5 dekretu Nr. 56 Nacz. Dow. Wojsk. Lit. Środ. z 7 stycznia 1921 Nr. 4 Dz. Urz. Tym. Kom. Rządz. przez osoby, które w dniu wejścia w życie wymienionego dekretu pracowały w jednej z instytucyj państwowych Litwy Środkowej, jest bez znaczenia okoliczność, czy i jak długo ten stosunek pracy trwa po dniu wejścia w życie tegoż dekretu.

(Wyrok z dn. 4 kwietnia 1928, l. rej. 1114/26).

Nr. 1427.

Stosownie do przepisów zawartych w art. 3-im ustawy z 20 grudnia 1921 poz. 762 Dz. Ust. osoby, pragnące korzystać z przysługującego im prawa wykonywania praktyki lekarskiej, winny zarejestrować się w odnośnem Ministerstwie, składając dowody uprawnień w myśl art. 2-go tejże ustawy.

(Wyrok z dn. 10 kwietnia 1928, l. rej. 295/27).

Nr. 1428.

Członkowie komisyj szacunkowych do spraw podatku dochodowego, wybrani przez rady miejskie lub sejmiki względnie rady powiatowe na podstawie art. 33 ustawy z 16 lipca 1920 o państwowym podatku dochodowym w brzmieniu ustalonem rozporządzeniem Ministra Skarbu z 14 lipca 1923 poz. 607 Dz. Ust. nie mogą być przez te instytucje samorządowe odwoływani.

(Wyrok z dn. 11 kwietnia 1928, l. rej. 1715/26).

Nr. 1431.

Twierdzenie właściciela likwidowanego majątku, że w dniu 10 stycznia 1920 był z samego prawa obywatelem Państwa Polskiego, niepoparte zaświadczeniem właściwej władzy administracji ogólnej, iż wszczęte zostało w tym względzie

postępowanie przed tąż władzą, nie jest dostateczną podstawą do uwzględnienia z tego tytułu wniesionego przeciw likwidacji sprzeciwu, lub choćby nawet do wstrzymania jego załatwienia.

(Wyrok z dn. 13 kwietnia 1928. l. rej. 2427/26).

Nr. 1433.

1. Trwałą niezdolność do służby, o której mowa w pkt. a) art. 28 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923, poz. 46/24 Dz. Ust., o ile chodzi o funkcjonarjuszy Państwa Polskiego, rozumieć należy jako trwałą niezdolność do służby na ostatnio zajmowanem stanowisku w służbie czynnej.

2. W wypadkach przyznania zaopatrzenia emerytalnego na podstawie art. 95 ustawy emerytalnej z 11 grudnia 1923, poz. 46/24 Dz. Ust. trwałą niezdolność do służby, o której mowa w pkt. a) art. 28 ustawy — rozumieć należy wobec treści art. 96 tejże ustawy jako trwałą niezdolność do służby państwowej wogóle.

(Wyrok z dn. 17 kwietnia 1928. l. rej. 2348/26).

Nr. 1436.

I. Wobec przepisów art. 44 i 49 ustawy z 17 lutego 1922 o postępowaniu dyscyplinarnem poz. 165 Dz. Ust., wykonanie kary dyscyplinarnej winno nastąpić z datą uprawomocnienia się orzeczenia zasądzającego, oraz na podstawie stanu służbowego zasądzonego z tej właśnie daty, a obojętna przytem jest okoliczność, że do wyższej instancji odwoływał się tylko oskarżony, a nie rzecznik dyscyplinarny.

II. W razie, jeśli przy orzeczeniu kary dyscyplinarnej odliczenia lat służby w okresie, przypadającym do odliczenia, miał miejsce awans zasądzonego urzędnika, wykonanie tej kary pod względem starszeństwa służbowego winno nastąpić w ten sposób, że z czasu już przesłużonego odlicza się okres do daty awansu, a resztę wyrażonego w orzeczeniu dyscyplinarnem czasu odlicza się ze służby po dacie prawomocności tegoż orzeczenia.

III. Przepisy ustawy o państwowej służbie cywilnej w przedmiocie starszeństwa służbowego urzędników, nie dotyczą urzędników prowizorycznych.

(Wyrok z dn. 17 kwietnia 1928, l. rej. 3618/26).

# V.
# Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

141.

**Okólnik Nr. 64**
z dnia 1 maja 1930 r.

**(AP. 1827/1) w sprawie pobierania datków od stron.**

*Do*

*P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu w Warszawie.*

Wobec podniesionych przez niektórych p. p. Wojewodów wątpliwości, co do zakresu stosowania okólnika Nr. 14 z dnia 29 stycznia b. r. Nr. AP. 1485/1 wyjaśniam, że intencją wydanego zarządzenia jest zaniechanie stosowania jakiegokolwiek przymusu przy pobieraniu datków na cele humanitarne i społeczne, a w szczególności uzależnianie wykonania czynności urzędowej od uiszczenia opłaty zwłaszcza w gotówce na powyższe cele.

Natomiast dopuszczalne jest zaofiarowanie na sprzedaż znaczków i nalepek na rzecz instytucyj, które mają wyraźne pozwolenie właściwej władzy na przeprowadzanie zbiórki publicznej drogą takiej sprzedaży, t. j. za pośrednictwem urzędów pocztowych, państwowych i t. p. Pozwolenia takie wydawane są instytucjom, których rozwój pożądany jest w interesie ogólno-państwowym i które zatem zasługują na poparcie ze strony władz państwowych np: L. O. P. P., Polski Czerwony Krzyż i t. p.

Oczywiście jednak żaden przymus jakiegokolwiek rodzaju, a tembardziej uzależnianie wykonania czynności urzędowej od zakupienia znaczków, nie może przytem być wykonywany.

142.

**Okólnik Nr. 65**
z dnia 28 kwietnia 1930 r.

**(OB. 2770/4) w sprawie wyliczania się z zaliczek na koszty podróży i przesiedlenia.**

*Do*

*P. P. Dyrektorów Departamentów I — V, Naczelników Wydziałów i Wszystkich Urzędników Min. Spr. Wewn.*

W ostatnich czasach stwierdzono wiele wypadków dłuższego zalegania poszczególnych

urzędników w przedstawieniu wyliczeń z zaliczek, pobranych na koszty podróży służbowych względnie na koszty przesiedleń, co wywołało szereg uwag ze strony Najwyższej Izby Kontroli.

Wobec powyższego polecam ścisłe dotrzymywanie — przy składaniu rachunków kosztów podróży służbowych wzgl. przeniesień — terminu 14-dniowego, przewidzianego w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 września 1927 r. o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowanie) i przeniesienia funkcjonarjuszów państwowych, sędziów i prokuratorów oraz osób wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 826), względnie w § 22 rozporządzenia z 23 września 1925 r. w sprawie należności za podróże służbowe poza granicami Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 101, poz. 711).

Na przyszłość w każdym poszczególnym wypadku przekroczenia terminu, gdy po jednorazowem ze strony Wydziału Ogólnego przypomnieniu o konieczności wyliczenia się z pobranej zaliczki, nie nastąpi natychmiastowe (do 3-ch dni) złożenie rachunku, zarządzone zostanie potrącenie całej zaliczki z uposażenia, przypadającego do wypłaty na najbliższy miesiąc, a to zgodnie z zarządzeniem Ministerstwa Skarbu z dn. 9 maja 1929 r. Nr. D. III. 694/1, którego treść podana jest w okólniku Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 165 z 7 sierpnia 1929 r. (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 12, poz. 253).

143.

## Okólnik Nr. 66

z dnia 28 kwietnia 1930 r.

### (SS. 495/1) o wynagrodzeniu pracowników państwowych za ich pracę w samorządzie oraz o uposażeniu członków zarządów zw. komunalnych i pracowników komunalnych.

*Do*

*P. P. Wojewodów (z wyjątkiem śląskiego) i P. Prezydenta m. st. Warszawy.*

I. Wobec licznych zapytań p. p. Wojewodów w sprawie sposobu obliczania dodatków wypłacanych starostom za ich pracę w samorządzie, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powiadamia, że za podstawę do obliczania dodatku tego należy przyjąć pobory VI grupy uposażeń funkcjonarjuszów państwowych szczebel a — samotny wraz z dodatkiem regulacyjnym, podwyższone o dodatek 10%, przyznany funkcjonarjuszom państwowym zgodnie z art. 8 ustawy z dn. 18 grudnia 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 125, poz. 725) oraz z dodatkiem na mieszkanie obliczonym dla VI grupy uposażeń — samotny, przy uwzględnieniu odpowiedniej klasy miejscowości.

Nie może być natomiast włączony do podstawy obliczeniowej omawianego dodatku, jak to już Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w swoim czasie wyjaśniło w swym okólniku Nr. 187 z dn. 10 października 1928 r. L. S. S. 1708/28/3, (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 7, poz. 9), dodatek 15%-owy wypłacany funcjonarjuszom państwowym na zasadzie art. 4 ustawy skarbowej z dn. 25 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 20, poz. 183), oraz art. 4 ustawy skarbowej z dn. 29 marca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 221) dodatek ten bowiem nie jest częścią składową uposażenia służbowego w rozumieniu ustawy uposażeniowej z r. 1923, względnie podwyższeniem tego uposażenia ustawowego, gdyż brak mu ku temu charakteru stałości, cechującego ustawowo unormowane uposażenie; dodatek ten obecnie jak i dawniej, jest zasiłkiem wypłacanym funkcjonarjuszom państwowym poza ramami zapewnionego im ustawowo uposażenia służbowego i ograniczonym czasowo do okresu budżetowego 1929/30, 1930/31.

Wliczenie zaś dodatku tego do podstawy podatkowej nie przesądza o charakterze jego. Zgodnie bowiem z art. 110 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 58 ex 1925, poz. 411) za podstawę podatku dochodowego włączają się wszelkie świadczenia bieżące, które funkcjonarjusz pod jakąkolwiek nazwą otrzymuje od Skarbu Państwa, — o ile tylko otrzymuje je z tytułu stosunku służbowego.

II. Analogiczne przepisy winny być zastosowane do wszystkich funkcjonarjuszów państwowych otrzymujących dodatkowe wynagrodzenie za ich pracę w samorządzie.

Powyższych wyjaśnień z wyjątkiem dotyczących 15% dodatku nie należy stosować do kierowników powiatowych zarządów drogowych, których uposażenie jest w toku uzgodnienia z Ministerstwem Robót Publicznych.

III. W stosunku do przewodniczących i zastępców przewodniczących zarządów związków komunalnych dodatek 15% nie może być włączony do podstawy obliczeniowej dodatku reprezentacyjnego, przewidzianego w § 7 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 30 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1073).

Również w stosunku do pracowników komunalnych dodatek 15% nie może być włączony do podstawy obliczeniowej 15%-wego dodatku komunalnego. Zgodnie bowiem z § 1 cytowanego wyżej rozporządzenia Prezydenta R. P. pobory stałych członków zarządów oraz pracowników komunalnych obliczane są na tych samych zasadach, na jakich oblicza się pobory funkcjonarjuszów państwowych, zatem ponieważ dodatek 15% nie jest wliczony do stałego uposażenia funkcjonarjuszów państwowych, niema żadnej podstawy, aby był wliczony do stałego uposaże-

nia pracowników komunalnych, a co zatem idzie, aby był włączony do podstawy obliczeniowej dodatku reprezentacyjnego przewodniczących zarządów związków komunalnych (burmistrzów, prezydentów, naczelników gmin i ich zastępców) oraz dodatku komunalnego pracowników komunalnych.

Przy sposobności Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przypomina treść okólnika swego Nr. 76 (SS. 2739/2) z dn. 4.IV.1929 r. wyjaśniającego, że dodatek komunalny nie przysługuje członkom zarządów związków komunalnych.

Wyłączenie dodatku 15% ze stałego uposażenia nie przesądza sprawy potrącania od niego składek na rzecz Kasy Chorych. Art. 19 p. II bowiem ustawy z dn. 19.V.1920 o obowiązkowem ubezpieczeniu na wypadek choroby (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 272) wyraźnie powiada, że do zarobku ubezpieczonych obok pensji lub płacy roboczej wliczyć należy wszelkie świadczenia w naturze ... o ile udzielanie takich świadczeń jest w zwyczaju i wpływa na wysokość wynagrodzenia.

IV. Jednocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia, że również dodatek mieszkaniowy nie może być włączony do podstawy obliczeniowej dodatku komunalnego dla pracowników komunalnych, ani dodatku reprezentacyjnego dla prezydentów, burmistrzów, naczelników gmin i ich zastępców.

Dodatki te oparte na §§ 4 i 21 rozporządzenia Prezydenta R. P. bowiem winny być obliczane od poborów, które w myśl § 1 tegoż rozporządzenia oblicza się na tych samych zasadach na jakich się oblicza pobory funkcjonarjuszów państwowych, a więc zgodnie z art. 3, 4, 5, 6, 7 ustawy uposażeniowej z dn. 9 października 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924). Dodatek mieszkaniowy natomiast wypłacany jest funkcjonarjuszom państwowym na mocy art. 10 ustawy uposażeniowej odpowiednio uzupełnionym przez ustawę z d. 19 czerwca 1924 r. (Dz.U.R.P. 52, poz. 525), który to artykuł nie został wyliczony w cytowanym § 1 rozporządzenia Prezydenta R. P., a który stanowi podstawę do obliczania uposażenia pracowników komunalnych.

144.

## Okólnik Nr. 67

z dnia 7 maja 1930 r.

**(Wojsk. 559/2)) o trybie postępowania w wypadkach sprzedaży koni osobom nieznanym.**

*Do*

*P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.*

Nawiązując do okólnika Nr. 252 z dn. 14 listopada 1929 r. (Nr. Wojsk. 2891/3) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wojskowych zarządza co następuje:

Przepis zawarty w przytoczonym wyżej okólniku w przedmiocie nieliczenia koni przy sporządzaniu rocznych wykazów statystycznych w wypadku zgłoszenia do urzędu gminnego dowodu tożsamości przez poprzedniego właściciela konia bez wskazania nowonabywcy, należy rozciągnąć i na wszystkie wypadki, kiedy stwierdzone zostanie, że koń, prowadzony w ewidencji danej gminy, faktycznie nie znajduje się już na jej terenie z powodu sprzedania go przez dotychczasowego właściciela osobie nieznanej.

Ponadto celem zabezpieczenia posiadania przez urzędy gminne, jak najbardziej aktualnych danych o stanie koni na terenie danej gminy, Ministerstwo upoważnia powiatowe władze administracji ogólnej do wydawania na każdorazowy wniosek urzędu gminnego polecenia skreślania z gminnej księgi ewidencyjnej takich koni, co do których stwierdzone zostało, że faktycznie i na stałe ubyły z terenu gminy, sprzedane osobom nieznanym, a mimo przeprowadzone dochodzenie nie udało się ustalić gdzie się znajdują te konie i ich dowody tożsamosci.

W związku z powyższem Ministerstwo prosi Pana Wojewodę o wydanie dalszych zarządzeń podległym powiatowym władzom administracji ogólnej.

145.

## Okólnik Nr. 68

z dnia 7 maja 1930 r.

**(OB. 3453/2) w sprawie sposobu obliczania opłaty emerytalnej.**

*Do*

*P. P. Wojewodów, Komisarza Rządu m. st. Warszawy i Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach.*

Nawiązując do okólnika swego z dnia 20 grudnia 1929 r. Nr. 290 w sprawie sposobu obliczania opłaty emerytalnej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zgodnie z okólnikiem Ministerstwa Skarbu z dn. 22 kwietnia r. b. Nr. D. VII. 442/2 oznajmia, co następuje:

Podane w wymienionym okólniku Nr. 290 kwoty nie stanowią 50%-owej różnicy w uposażeniu, którą należy potrącić na opłatę emerytalną i dlatego do wymienionych kwot należy dodać opłatę, obliczoną w wysokości 3% od całego ostatnio należnego uposażenia (to znaczy już

łącznie z podwyżką), a nie od uposażenia po potrąceniu 50% różnicy w uposażeniu.

Podany w tym okólniku sposób obliczenia opłaty emerytalnej ma jedynie zastosowanie **przy osiągnięciu przez urzędnika wyższego szczebla** uposażenia i nie może mieć zastosowania przy przejściu urzędnika z jednej grupy do drugiej wskutek awansu.

Równocześnie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaznacza, że wymieniony okólnik Nr. 290 nie rozstrzyga od jakich kwot należy obliczać należną opłatę, lecz podaje tylko ułatwiony sposób obliczania tej opłaty, który nie zmienia obowiązujących przepisów i nie musi być stosowany.

# VI.

# Pisma Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

146.

**Pismo Nr. SS. 238/1**

z dnia 6 maja 1930 r.

**w sprawie postępowania przy rozstrzyganiu spornych roszczeń natury prawno-majątkowej urzędników komunalnych, wynikających z ich stosunku służbowego.**

*Do*

*P. P. Wojewodów w Poznaniu i Toruniu.*

W związku z zauważonemi wadliwościami postępowania przy rozstrzyganiu spornych roszczeń natury prawno-majątkowej urzędników komunalnych, wynikających z ich stosunku służbowego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wyjaśnia co następuje:

**I.** Z brzmienia § 7 ustawy o mianowaniu i zaopatrzeniu urzędników komunalnych z dnia 30 lipca 1899 roku (Zb. Ust. Pr. str. 141) w związku z przepisem § 54 ust. 3 ustawy o ogólnym zarządzie kraju z dnia 30 lipca 1883 roku (Zb. Ust. Pr. str. 175) wynika, że postępowanie przy rozstrzyganiu roszczeń natury prawno-majątkowej urzędników komunalnych, wynikających z ich stosunku służbowego, jest postępowaniem uchwałowem.

Wyjątek stanowią zgodnie z postanowieniem zdania 2-go ustępu 1-go § 7 ustawy z dnia 30 lipca 1899 roku przypadki, w których przedmiotem postępowania jest kwestja sporna, jaką część ogólnych dochodów służbowych należy przy ustalaniu roszczenia o zaopatrzenie emerytalne uważać jako właściwe uposażenie służbowe, stanowiące podstawę wymiaru tego zaopatrzenia. W tych przypadkach przeciwko decyzji zapadłej w postępowaniu uchwałowem w I instancji przysługuje skarga w postępowaniu sporno-administracyjnem.

**II.** W myśl art. 114 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o postępowaniu administracyjnem. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) do postępowania uchwałowego na obszarze b. dzielnicy pruskiej mają przepisy tego rozporządzenia tylko o tyle zastosowanie, o ile postępowanie to nie jest uregulowane (osobnemi przepisami ustawowemi) w sposób odmienny.

Obecnie na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 roku o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) w sposób odmienny uregulowana jest właściwość władzy w postępowaniu uchwałowem oraz forma decyzyj wydawanych w tem postępowaniu.

Art. 99 ust. 1 rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1928 r. przepisuje, że postępowanie przed izbami wojewódzkiemi i przed wydziałami powiatowemi (miejskiemi) odbywa się według przepisów o postępowaniu uchwałowem, oraz według przepisów tego rozporządzenia. Art. 96 zaś tego rozporządzenia w ustępie 1-szym postanawia, że na obszarze województw poznańskiego i pomorskiego — wszystkie sprawy, które były załatwiane w drodze postępowania uchwałowego, o ile nie chodzi o sprawy określone w art. 95 p. 2, należą do zakresu działania wydziałów wojewódzkich względnie wydziałów powiatowych, jako kolegjów współdziałających z wojewodami i starostami w sprawowaniu czynności administracji ogólnej w sposób określony w tem rozporządzeniu.

Sposób tego współdziałania jest bliżej określony w przepisach rozdziału III rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1928 r., z których to przepisów, w szczególności z zestawienia przepisów art. 58 i 59 wynika, że odnośne decyzje mają się przedstawiać jako decyzje wojewody opierające się na uchwałach izby wojewódzkiej, wyrażających zgodę na takie, a nie inne załatwienie sprawy.

Współdziałanie z wojewodami na obszarze województw: poznańskiego i pomorskiego spełniają wydziały wojewódzkie w myśl przepisów art. 98 ust. 1 rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1928 roku za pośrednictwem osobnych izb wydziałów wojewódzkich czyli izb wojewódzkich.

Z powyższego wynika, że w obecnym stanie prawnym w postępowaniu uchwałowem **nie**

decyduje sam organ kolegjalny w formie uchwały, jak to przewidują przepisy o postępowaniu uchwałowem, zawarte w ustawie z dnia 30 lipca 1883 roku o ogólnym zarządzie kraju (§§ 115—126), lecz władze administracji ogólnej w porozumieniu z organem kolegjalnym współdziałającym z władzą administracji ogólnej i że decyzja ta nazewnątrz przedstawia się jako decyzja władzy administracji ogólnej oparta na uchwale organu kolegjalnego z nią współdziałającego.

Wobec tego, że jak w części I-ej zaznaczono, postępowanie przy rozstrzyganiu spraw z § 7 ustawy z dnia 30 lipca 1899 roku jest zasadniczo postępowaniem uchwałowem, przeto stwierdzić należy, że także w tych sprawach decyduje obecnie władza administracji ogólnej w porozumieniu z kolegjalnym organem współdziałającym i że co do formy tej odnośne decyzje powinny się przedstawiać jako decyzję władz administracji ogólnej oparte na uchwałach organów kolegjalnych współdziałających z temi władzami.

**III.** Co do toku instancji względnie trybu odwoławczego w postępowaniu w sprawach z § 7 ustawy z dnia 30 lipca 1899 roku, to tryb ten jest specjalnie w tym § przewidziany, przyczem z brzmienia tego § wynika, że odnośna decyzja władzy administracji ogólnej, wydana na podstawie uchwały organu kolegjalnego z nią współdziałającego jest decyzją I instancji w temże postępowaniu uchwałowem, nie pozostającą w żadnym formalnym związku z decyzją względnie decyzjami wewnętrznemi władz odnośnego związku komunalnego, wydanemi w sprawie roszczenia materjalnego urzędnika komunalnego do danego związku komunalnego. Wspomniana bowiem decyzja wojewody, w porozumieniu z organem kolegjalnym wydana, nie jest zależną od wniesienia formalnego środka prawnego od wewnętrznej decyzji władz związku komunalnego, lecz jedynie od zgłoszenia przez stronę interesowaną wniosku o rozstrzygnięcie spornego roszczenia natury prawno-majątkowej do związku komunalnego, dla którego to wniosku ustawa nie przewiduje ani określonego terminu, ani określonej formy.

Konkretnie tryb odwoławczy oraz właściwość władz w toku instancji w sprawach z § 7 ustawy z dnia 30 lipca 1899 r. — z pominięciem spraw zastrzeżonych w tym § wyraźnie postępowaniu sporno-administracyjnemu — przedstawia się w obecnym stanie prawnym następująco:

a) o ile chodzi o urzędników samorządowych gmin wiejskich i wójtostw, to do wydania decyzji w I instancji powołanym jest starosta w porozumieniu z wydziałem powiatowym. Od tej decyzji przysługuje w terminie 2-tygodniowym odwołanie do wojewody działającego w porozumieniu z izbą wojewódzką. O ile wniesiono odwołanie do wojewody, to od ostatecznej decyzji wojewody powziętej na podstawie uchwały izby wojewódzkiej przysługuje skarga w drodze kasacyjnej do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, a niezależnie od tego przysługuje tak przeciw decyzji wydanej w pierwszej instancji jak i przeciw decyzji ostatecznej wydanej w drugiej instancji, w terminie prekluzyjnym 6-io miesięcznym po doręczeniu tych decyzyj, skarga na zwyczajnej drodze prawa;

b) o ile chodzi o wszystkich innych urzędników komunalnych (poza urzędnikami gmin wiejskich i wójtostw), to do wydawania decyzyj w I instancji powołanym jest wojewoda, w porozumieniu z Izbą Wojewódzką, którego właściwość w miejsce dawnego wydziału okręgowego (Bezirksausschuss), uzasadniona jest wyżej omówionemi przepisami art. 96 p. 2, art. 98 i art. 99 ustęp 1 rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1928 roku.

Od decyzji I instancji — wydanej przez wojewodę w porozumieniu z Izbą Wojewódzką, przysługuje w terminie 2-tygodniowym odwołanie do Ministra Spraw Wewnętrznych, a to w myśl art. 100 ustęp 2 rozporządzenia o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej. Od ostatecznej decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych przysługuje w drodze kasacyjnej skarga do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, a niezależnie od tego przeciwko decyzji wydanej w I instancji przez wojewodę na podstawie uchwały Izby Wojewódzkiej, jak i przeciwko decyzji ostatecznej, wydanej w drugiej instancji przez Ministra Spraw Wewnętrznych przysługuje w terminie prekluzyjnym 6-cio miesięcznym skarga na zwyczajnej drodze prawa.

**IV.** Zgodnie z art. 95 punkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 roku w związku z § 119 ustawy z dn. 30 lipca 1883 r. powołane są także do rozstrzygania w postępowaniu uchwałowem spraw z § 7 ustawy o mianowaniu i zaopatrzeniu urzędników komunalnych sądy administracyjne, a mianowicie wtenczas, gdy zachodzi konieczność przeprowadzenia w tem postępowaniu ustnej rozprawy, o której to konieczności decyduje sam sąd administracyjny.

Z brzmienia powyższych przepisów art. 95 p. 2 rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1928 roku jakoteż § 119 ustawy z dnia 30 lipca 1883 roku należy wnioskować, że z inicjatywą do uznania za konieczne przeprowadzenia rozprawy ustnej może wystąpić albo — władza, przed którą normalnie odbywa się postępowanie uchwałowe i to tak władza administracji ogólnej (starosta, wojewoda), jak i organ kolegjalny współdziałający z władzą administracji ogólnej (wydział powiatowy, izba wojewódzka) albo — sama strona interesowana.

W wypadkach, gdy o uznaniu konieczności ustnej rozprawy decydować ma wydział powiatowy jako sąd administracyjny, tok postępowania przy wystąpieniu z inicjatywą w tym kierunku jest prosty i nie budzi wątpliwości, skoro wydział powiatowy jest równocześnie organem kolegjalnym, współdziałającym z władzą administracji

ogólnej w postępowaniu uchwałowem, i sądem administracyjnym.

Natomiast w wypadkach, gdy o uznaniu konieczności ustnej rozprawy decydować ma Wojewódzki Sąd Administracyjny jako sąd administracyjny I instancji, to na skutek podjętej przez jeden z uprawnionych do tego czynników inicjatywy, powinien wojewoda przekazać sprawę wraz z aktami Wojewódzkiemu Sądowi Administracyjnemu celem podjęcia odnośnej decyzji.

W razie uznania przez Wojewódzki Sąd Administracyjny rozprawy ustnej za konieczną, właściwym do wydania orzeczenia w sprawie jest już tylko tenże Sąd Administracyjny (art. 95 pkt. 2).

Jeśli natomiast Wojewódzki Sąd Administracyjny uzna, że rozprawy ustnej nie potrzeba, natenczas zwraca sprawę wojewodzie, który poddaje ją dalszemu traktowaniu w normalnym trybie postępowania uchwałowego (art. 99 rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1928 roku).

**V.** Postępowanie przed sądem administracyjnym, w razie uznania przezeń przeprowadzenia ustnej rozprawy za konieczne, odbywa się według przepisów o postępowaniu sporno-administracyjnem, a przeciwko rozstrzygnięciu tego sądu, powziętemu na podstawie ustnej rozprawy, przysługuje odwołanie do wyższej instancji administracyjno-sądowej, t. j. przeciwko orzeczeniu wydziału powiatowego, jako sądu administracyjnego I instancji do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, zaś przeciwko orzeczeniu wydanemu w I instancji przez Wojewódzki Sąd Administracyjny do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

To zapatrywanie znajduje uzasadnienie: 1) w przepisie § 119 ustęp 3 ustawy z dnia 30 lipca 1883 roku o ogólnym 'zarządzie kraju, 2) w przepisie art. 99 ustęp 1 rozporządzenia z dnia 19 stycznia 1928 roku, że postępowanie przed Sądami Administracyjnemi odbywa się według przepisów o postępowaniu sporno-administracyjnem, 3) w przepisie art. 100 ustęp 2, według którego odwołania do Ministra Spraw Wewnętrznych względnie do innych Ministrów przysługują tylko przeciwko decyzjom wojewodów powziętym w I instancji przy udziale izb wojewódzkich, 4) w braku jakiegokolwiek przepisu w rozporządzeniu z dnia 19 stycznia 1928 r. lub poza niem, któryby dawał podstawę do zaskarżania orzeczeń Sądów Administracyjnych przed władzami administracyjnemi, w szczególności zaś orzeczeń Wojewódzkich Sądów Administracyjnych przed władzami centralnemi.

**VI.** Powyższe wyjaśnienia zechce Pan Wojewoda mieć w przyszłości na uwadze oraz podać je do wiadomości Izbie Wojewódzkiej jakoteż starostom, jako przewodniczącym wydziałów powiatowych, celem zapobieżenia na przyszłość wadliwościom w postępowaniu przy rozstrzyganiu roszczeń natury prawno-majątkowej urzędników komunalnych, wynikających z ich stosunku służbowego oraz celem zapewnienia właściwego pouczania stron o środkach prawnych przysługujących od decyzyj wydawanych w tem postępowaniu.

147.

**Pismo Nr. OB. 3844/2**
z dnia 8 maja 1930 r.

**w sprawie korzystania z biletów bezpłatnej jazdy koleją.**

*Do*

*P. P. Dyrektorów Departamentów. Naczelników Wydziałów i Wszystkich Urzędników Min. Spr. Wewn.*

Sekretarjat Ministra posiada w swej dyspozycji kilka biletów bezpłatnej jazdy koleją.

Ze względu na konieczność wykorzystania tych biletów w jak najszerszej mierze zarządzam, by urzędnicy, mający odbywać podróże służbowe z użyciem kolei, zwracali się **każdorazowo** do Sekretarjatu bądź osobiście, bądź w drodze telefonicznej o wydanie biletu.

W razie gdyby otrzymany bilet był niższej klasy od tej, jaka przysługuje na podstawie przepisów o podróżach służbowych, zainteresowany urzędnik, ma oczywiście prawo dokupienia w kasie kolejowej za odpowiednią dopłatą dodatkowego biletu, a powstałą stąd różnicę wykazać do zwrotu w przedstawianym rachunku kosztów podróży.

W tych wypadkach, gdy wszystkie bilety będą zajęte, Sekretarjat wydawać będzie zaświadczenia stwierdzające niemożność wydania biletu, które to zaświadczenia winny być dołączane do składanych rachunków.

Zwracam uwagę na konieczność ścisłego przestrzegania niniejszego zarządzenia, a to celem uniknięcia ewentualnego zakwestjonowania podawanych w rachunkach do zwrotu wydatków na bilety kolejowe.

# VII.
# Nowe książki i czasopisma.

## B. Interesujące administrację spraw wewnętrznych.

148.

**„Polskie Ustawodawstwo Wojskowe“.**

W najbliższym czasie ukaże się w serji prac sekcji prawniczej T-wa wiedzy wojskowej, wydawnictwo p. t. „Polskie Ustawodawstwo Wojsko-

we" — w opracowaniu ppłk. K. S. dr. Marjana Buszyńskiego — Szefa Wydziału Ustawodawczego Dep. Sprawiedliwości M. S. Wojsk. i mjr. K. S. dr. Bolesława Matznera — kierownika referatu w tym departamencie.

Wydawnictwo to zawierać będzie całokształt obowiązującego ustawodawstwa wojskowego i obejmować około 1.400 stron druku w dwóch tomach.

Szczegółowy skorowidz odnoszący się do treści przepisów, umożliwi łatwe orjentowanie się w tak obszernym materjale.

Tom I ukaże się już w maju 1930 r. Tom II w trzy miesiące po ukazaniu się tomu pierwszego.

Cena tomu oprawnego w płótno angielskie, **w przedpłacie** dla zamawiających „Polskie Ustawodawstwo Wojskowe" i wpłacających należność **już obecnie,** wynosi 20 zł., za oba tomy zatem 40 zł. (Za opakowanie i poleconą przesyłkę dolicza się po 2 zł. 50 gr. od każdego tomu). **Po ukazaniu się „Polskiego Ustawodawstwa Wojskowego" w handlu księgarskim cena będzie podwyższona.**

Urzędnicy państwowi i samorządowi zamawiający wydawnictwo **już obecnie,** nabywać mogą „Polskie Ustawodawstwo Wojskowe" w przedpłacie na raty miesięczne od 5 zł.

Zamówienia należy nadsyłać pod adresem: „Polskie Ustawodawstwo Wojskowe", Departament Sprawiedliwości M. S. Wojsk. pokój Nr. 314, Warszawa, ul. Nowowiejska, oraz przekazywanie należności załączonym czekiem P. K. O. Nr. 22.100. Zamawiającym na raty zostanie przesłana dodatkowo potrzebna ilość czeków P. K .O.

---

# VIII.

## RUCH SŁUŻBOWY

### w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych

w czasie od 1 do 31 marca 1930 r.

P. Prezydent Rzeczypospolitej postanowieniem z dnia 1/3. 1930 mianował sędziego zawodowego Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Katowicach d-ra Kniażyckiego Władysława — Wiceprezesem tegoż Sądu w V st. sł.

### A) W Zarządzie Centralnym Ministerstwa:

M i a n o w a n i:

starosta grodzki północno-warszawski w VI st. sł. Frankowski Jan — radcą ministerjalnym w dotychczasowym VI st. sł. dnia 11/III. 30 r.

prow. radca ministerjalny w VI st. sł. w Ministerstwie Rolnictwa Eile Henryk przyjęty do służby w dotychczasowym charakterze i stopniu służbowym — dnia 15/III. 30 r.

naczelnik wydziału w V st. sł. Pilecki Jerzy — inspektorem ministerjalnym w dotychczasowym V st. sł. — dnia 17/III. 30 r.

pracowniczka kontraktowa w VIII grupie uposażenia Babicka Marja do odwołania referendarzem w VIII st. sł. — dnia 21/III. 30 r.

### B. W Państwowych Zakładach Służby Zdrowia:

M i a n o w a n i:

prow. adjunkt Państwowego Zakładu badania żywności w Poznaniu w VII st. sł. Kolski Wincenty — adjunktem w VII st. sł. tamże — dnia 12/II. 30 r.

prow. prymarjusz w VII st. sł. w Państwowym Szpitalu Powszechnym we Lwowie dr. Tumidajski Juljan — prymarjuszem w VII st. sł. — dnia 8/III. 30 r.

Z w o l n i o n y:

urzędnik IX st. sł. w Państwowym Zakładzie Zdrojowym w Ciechocinku Durski Bolesław — na własną prośbę — dnia 21/III. 30 r.

### C) We władzach wojewódzkich:

M i a n o w a n i:

W Urzędzie wojewódzkim lwowskim:

urzędnik adm. I kategorji w VI st. sł. Friedrich Juljusz — inspektorem wojewódzkim w dotychczasowym VI st. sł. — dnia 25/III. 30 r.

W Urzędzie wojewódzkim poleskim:

prow. starosta powiatowy stoliński w VI st. sł. Wendorff Stefan — do odwołania naczelnikiem wydziału w dotychczasowym VI st. sł. — dnia 28/III. 30 r.

prow. referendarz w VII st. sł. w Komisarjacie Rządu w Warszawie Marcinkowski Aleksander — do odwołania inspektorem farmaceutycznym w VII st. sł. — dnia 4/III. 30 r.

W Komisarjacie Rządu w Warszawie:

starszy asystent Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie Sianko Franciszek — do odwołania referendarzem w VII st. sł.—dnia 13/III. 30 r.

P r z e n i e s i e n i:

radca wojewódzki w VI st. sł. Bożydar-Podhorodeński Marjan — z Komisarjatu Rządu w Warszawie do Starostwa grodzkiego południowo-warszawskiego z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa — dnia 7/III. 30 r.

radca wojewódzki w VI st. sł. dr. Zaleski Józef — z Urzędu Wojewódzkiego śląskiego do Starostwa powiatowego chojnickiego z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa—dnia 11/III. 30 r.

radca wojewódzki w VI st. sł. Seruga Tadeusz — z Urzędu wojewódzkiego kieleckiego do Urzędu wojewódzkiego warszawskiego — dnia 11/III. 30 r.

sekretarz w IX st. sł. Walczak Stanisław — z Urzędu wojewódzkiego warszawskiego do Zarządu Centralnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych — dnia 20/III. 30 r.

referendarz w VII st. sł. Zamirski Ferdynand — z Urzędu wojewódzkiego poznańskiego do Starostwa powiatowego leszczyńskiego—dnia 22/III. 30 r.

referendarz w VIII st. sł. dr. Pokiński Adam — z Urzędu wojewódzkiego tarnopolskiego do Starostwa grodzkiego lwowskiego — dnia 31/III. 30 r.

naczelnik wydziału w V st. sł. dr. Ostromęcki Bohdan — z Urzędu wojewódzkiego kieleckiego do Urzędu wojewódzkiego warszawskiego — dnia 12/III. 30 r.

inspektor farmaceutyczny w VI st. sł. Jaraczewski Edmund — z Urzędu wojewódzkiego poznańskiego do Urzędu wojewódzkiego pomorskiego — dnia 4/III. 30 r.

inspektor farmaceutyczny w VI st. sł. Wojciechowski Stefan — z Urzędu wojewódzkiego pomorskiego do Urzędu wojewódzkiego poznańskiego — dnia 4/III. 30 r.

Zwolniony ze służby:

radca wojewódzki w VI st. sł. w Urzędzie wojewódzkim warszawskim Koziorowski Tadeusz — wobec przejścia do służby w sądownictwie — dnia 5/III. 30 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

naczelnik wydziału w V st. sł. w Urzędzie wojewódzkim krakowskim dr. Wróblewski Wincenty — dnia 29/III. 30 r.

inspektor wojewódzki w V st. sł. w Urzędzie wojewódzkim poznańskim Franke Walter — z dniem 31.III. 30 r.

pozostający w stanie nieczynnym radca wojewódzki w VI st. sł. w Urzędzie wojewódzkim krakowskim Olszewski Władysław — dnia 27/III. 30 r.

pozostający w stanie nieczynnym radca wojewódzki w VI st. sł. w Urzędzie wojewódzkim pomorskim dr. Lemańczyk Wojciech — dnia 31.III. 30 r.

Przeniesiony w stan nieczynny:

naczelnik wydziału w V st. sł. w Urzędzie wojewódzkim warszawskim dr. Łazarowicz Klemens — dnia 12/III. 30 r.

Zmarł:

referendarz w VII st. sł. w Urzędzie wojewódzkim wołyńskim Lisiecki Jerzy—dnia 16/III. 30 r.

### D) We władzach powiatowych:

Mianowani:

referendarz w VII st. sł. w Starostwa powiatowego gostynińskiem Wasylkiewicz Jan — starostą grodzkim północno-warszawskim w dotychczasowym VII st. sł. — dnia 7/III. 30 r.

asesor w VII st. sł. w Starostwie powiatowem tomaszowskiem Młodzianowski Wacław — referendarzem w dotychczasowym VII st. sł. w Starostwie powiatowem hrubieszowskiem — dnia 4/III. 30 r.

referendarz w VII st. sł. i kierownik Starostwa powiatowego rudeckiego Wałecki Ludwik— starostą powiatowym rudeckim w dotychczasowym VII st. sł. — dnia 10/III. 30 r.

burmistrz m. Łucka Galusiński Mieczysław — do odwołania starostą powiatowym kostopolskim w VI st. sł. — dnia 20/III. 30 r.

referendarz w VII st. sł. i kierownik Starostwa powiatowego kałuskiego Kostołowski Wojciech — starostą powiatowym kałuskim w dotychczasowym VII st. sł. — dnia 27/III. 30 r.

Wołk Stanisław — do odwołania referendarzem w VII st. sł. w Starostwie powiatowem kosowskiem w Kosowie Poleskim z poruczeniem kierownictwa tego Starostwa—dnia 31/III. 30 r.

prow. radca wojewódzki w VI st. sł. w Starostwie grodzkiem wileńskiem Kozieradzki Józef — do odwołania starostą powiatowym stolińskim w dotychczasowym VI st. sł.—dnia 31/III. 30 r.

Przeniesieni:

referendarz w VII st. sł. Poręba Antoni — ze Starostwa powiatowego tłumackiego do Starostwa powiatowego nadwórniańskiego — dnia 25/III. 30 r.

referendarz w VII st. sł. Schmid Leon — ze Starostwa powiatowego brodzkiego do Urzędu wojewódzkiego wołyńskiego — dnia 11/III. 30 r.

referendarz w VII st. sł. Trzopek Jan — ze Starostwa powiatowego makowskiego w Makowie Mazowieckim do Starostwa powiatowego warszawskiego — dnia 20/III. 30 r.

referendarz w VII st. sł. Aleksandrowicz Bohdan — ze Starostwa grodzkiego wileńskiego do Urzędu wojewódzkiego wileńskiego — dnia 22/III. 30 r.

koncelista w XI st. sł. Utracki Walerjan — ze Starostwa powiatowego włoszczowskiego w obręb województwa poleskiego — dnia 17/III. 30 r.

prow. sekretarz w X st. sł. Sławiński Saturnin — ze Starostwa powiatowego radzymińskiego do Starostwa grodzkiego północno-warszawskiego — dnia 31/III. 30 r.

Przeniesieni w stan spoczynku:

pozostający w stanie nieczynnym starosta powiatowy ropczycki w VI st. sł. Loret Artur — dnia 22/III. 30 r.

referendarz w VII st. sł. w Starostwie powiatowem lubelskiem Orzechowski Franciszek — dnia 24/III. 30 r.

Zmiana nazwiska:

referendarz w VII st. sł. i kierownik Starostwa powiatowego przemyślańskiego Kołodziej Mieczysław zmienił nazwisko na „Grodowski".

### E) W Tymczasowym Wydziale Samorządowym w likwidacji we Lwowie:

Przeniesieni w stan spoczynku:

pozostający w stanie nieczynnym urzędnik VII st. sł. Prociuk Filip — z dniem 26/III. 30 r.

naczelnik rachuby w VI st. sł. Złotnicki Kazimierz — dnia 31/III. 30 r.

Drukarnia Policyjna, Warszawa, Długa 38.